

СТАЛИНСКА КОНСТИТУЦИЙН ТУГ ДОРО

Сталинска Конституцийн Үдэрийн мэдээлэлтэй арад угаа ехэ оморгожтойгоор Үндэслэж байна. Советүүдэй Бүхэсоюзна Онсо яаралтай XIII съезд дээр арбан зургаан жэлэй саада тээ баталан абаһан СССР-эй шэнэ Конституци болбол түүхэд анха түрүүшнхээ социализмын бодото дээрээ бэелүүлэгдэн тухай бүхы дэлхэйдэ соонохон байха юм. Энэ болбол ажалшадай агуухээ вожднор Ленин, Сталиной байгууллан манай Советскэ гүрэн дотор бэелүүлэгдэн байна. Коммунистическэ партини хүтэлбэрээр манай арадай хэһэн революционн зоёбохы ажал-ябуулгын ашаар советскэ орон дотор социализм илаа.

«ССР Союзай Конституцийн проект тухай» элидхэл соогоо нүхэр Сталин энэ бүхэлхэнэ-түүхэдэ документые гүнээгэ науца ёһоор үлдэлхэн тодорхойлоо һэн. Энэ элидхэл соогоо манай агуухээ ножд гүрэн тухай марксистско-ленинскэ хургаалье саашадан хүгжөөһөн, советскэ олонитын ба гүрэнэй байгуулагтын гол шэнжээ тэмдэгүүдэ дэлгээн харууллан, советскэ социалистическэ демократин агуухээ хүсье харууллан юм.

СССР дотор социализмын илаһан ашаар болоһон политическэ ба экономика агуухээ хубилалтанууды эерингөө элидхэл соо нүхэр Сталин бүхы талайаан эли тодоор шэнжэлэн харуулаа.

Буржуазна идеологуудай реакцион, расистка, националистическэ теориинууды, дээтэ ба доодо расанууд гэдэг тухай галзуу тэнэг «теориинууды» манай орон дотор социализмын илаһан илалтын хайшан гэжэ бута сохиоһине нүхэр Сталин элидхэл соогоо үнэншэмэ тодоор харуулаа. Илануудай ба расануудай хүсэд тэгшэ эрхэтэй байха Ленинско-сталинска принцип манай орон дотор бүрмүһэн илаа. Энэ принцип СССР-эй Конституцийн буржуазна ороной, конституцинууднаа илгаруула. Коммунистическэ партини сахижа байгаа СССР-эй арадуудай нэгдэл ба хани барисан манай олонациональна гүрэнне бата хэрэм болгоо.

Социалистическэ байгуулагты бэхжүүлхын ба хүгжөөһын түлээ тэмсэлдэ ажалшадай түрүү отряд болохо, ажалшадай бүхы организацинуудай — олонитын ба гүрэнэй организацинуудай хүтэлбэрликхэ ядро болохо Коммунистическэ парти Советскэ гүрэн дотор хүтэлбэрликхэ үүргэтэй гэжэ Сталинскэ Конституци дотор хуулта ёһоор баталдагханай.

Сталинска Конституци СССР-эй гражданинуудта эгээл дүүрэн, эгээл үргэн политическэ эрхэнүүдэ олгоно. Тэрэ хадаа шэнэ, дээдэ түхэй демократин илалтан баталалта мүн болоно. Манай Конституци буржуазна конституцинууднаа юугээр элгарнаб гэхэдэ, тэрэ болбол арадай эрхэ сүлөө союхоод лэ хизаарладаггүй, харин эдэ эрхэ сүлөө, тэрэ тоодо ажал хэжэ эрхы, амарха эрхы, эрэмдэ хураха эрхы, хүтэлбэрлөө материална талаар хангагдаха эрхы болото дээрэн бэелүүлхэ арга боломжо олгоно. Тинхэтээ хамта, Сталинска Конституци болбол өөрнөөрөө нитын уялгы үнэн сэхээр дүүргэхэ, обштын аша туһада үнэн сэхэлхэнэ ажаллаха, социалистическэ зөөрине гамнаха ба бэхжүүлхэ, социалистическэ Эхэ ороноо хамгаалха гэжэ СССР-эй гражданинууды уялгалта.

СССР дотор социализм байгуула советскэ обштын моральн-политическэ нэгдэты байгуулан баталдаа.

СССР-эй Конституци баталан ажалта уласоорондын угаа ехэ улшанартай байгаа. Советскэ арад эерингөө туйлаһан бүхэлхэнэ-түүхэдэ илалтануудай агуухээ байһынь эли тодоор хараал, коммунист тээшэ замыс хүн түрэлтэндэ анха түрүүн нээжэ үгэһэнэ ойлгон мэдэрбэ. СССР-эй Конституци советскэ хүнүүдэ духовно талаар эзбэлгэн, коммунизмын шэнэ илалтануудай түлөө тэмсэлдэ баргдашагүй зоригжол түрүүлбэ. Капиталистическэ ороноудай ажалшад капиталистическэ бооголшолгоно сүлөөлэгдэхын түлөө тэмсэлтэйнгээ эли тодо программа гэжэ СССР-эй Конституци абаһан байна. СССР дотор социализмын илаһан баримта хадаа хилын саанахи олонитэй ажалшад зоринь хэмжээлэшгүйгээр үргэжэ, тэдэнэй өөһэдэнгөө хүсэндэ, өөһынгөө илалтада этигэхэ этигэлыс бэхжүүлээ.

Сталинска Конституци болбол дэлхэй коммунистическэ хүдэлхэнэй хүсэтэ идэйгэ зэбсэг мүн. Бүхы дэлхэй дарлагдан ба мүлжэдэн пролетарин тэрэнэй үзэл хургаалаар ажаһуужа ба тэмсэжэ байна.

Сталинска Конституци социалистическэ идеологичн бэлэлтэ мүн. Тэрэ идеологич советскэ хүнүүдэй ухаан болодо гүнээгээр нэбтрэн оронхой. Тэрэнэй һайн һайхан зоригжуулхы нүлөөн коммунизм байгуулжа байгаа советскэ арадай зориг түгэлдэр ажал хэрэгүүдтэн ба габыадан эли тодоор харагдана. Хэдэн арбаад миллион манай хүнүүд коммунизм байгуулхын түлөө, байгаалине үзэгдөө дуудлаагүйгээр хубилгажа, тэрэнэй хүсье обштын аша туһада эюун мэдэрэлтэйгээр ба түсэбтэй ёһоор хэрэглэхын түлөө эдэбхтэйгээр тэмсэжэ байна.

Социализмын илаһан орон болоһо Советскэ Союзай хүсэндэ хэды шэнэн урғананине ба бэхжээһинне партини XIX съезд эли тодоор харуулаа. Советскэ олонитын ба гүрэнэй байгуулагта амгалан байгуулалтын жэлүүдтэ оронойгоо экономика аша культурна дэбжэлты эмхидхэхэ эрхим формо байхана гадна, мүн дайнай үедэ дайсаанда харюу сохило хэжэ явдалда арадай бүхы хүсье эмхидхэн элсүүлхэ эрхим формо мүн байна гэжэ съездын урда тээ болоһон хэдэн олон агуухээ событинууд харуулаа.

«Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу-эхэ дайнда советскэ арадай туйлаһан түүхэдэ илалта, дүрбэлхэн табанжэлэй түсэбэ болзоһоо урид дүүргэлгэ, арадай ажахын дам саашанхи хүгжэлтэ, советскэ арадай ажабайдалай материална байдалай ба культурна хэмжээндэ дээшлэлтэ, советскэ обштын моральн-политическэ нэгдэлтэй ба манай ороной арадуудай хани барисанай бэхжэлгэ, Советскэ Союзые тойрон эб найрамдалай ба демократин лагерин бүхы хүсэлүүдэй нигтаар жасгалса — эдэ бүгэдэ хадаа манай партини политикын зүб байһанине баталан харуулан гол дунгүд болоһон», — гэжэ партини XIX съездэ хэһэн элидхэл соогоо нүхэр Г. М. Маленков заһан байна.

Арадай демократин ороноуд дотор шэнэ социалистическэ обштво байгуулагдажа ба баталдагдана байна. Тус ороноудай ажалшад социалистическэ обштын үндэһэ һуурине байгуулжа байна.

Мүнөө үедэ дэлхэйн экономико хоёр линесэр хүгжэжэ байна. Нэгэ лининь — Советскэ Союзай ба арадай демократин ороноудай экономикын хүгжэлтын лини мүн. Социалистическэ лагерин экономико кризисүүдэ үзэгдэггүй, обштын материална болон культурна эрлэнүүдэ бүрэн түгсэ хангаха аша туһада хүгжэдэг байна. Нүгөө лининь — энэ хадаа үйлдэбэрлэлтэй хүсэндэй нэгэ газартаа зонсонхой байдаг капитализмын экономикын лини мүн. Капиталистическэ ороноудай экономико капиталистическэ системн улам бүрн шагндажа байгаа нитэ кризисэй абарга соо хашагдажа байна. Мүлжэлтэ хэжэ, тус ороной олонхи хүн зонине дарлажа, үгырүүлжэ ба үлдуу байдалда оруулжа, бусад ороноудай арадууды бооголшолжо ба ходоодо тонон дээрэмдэжэ, дайн сэргэжэ ба арадай ажахы сэргэжэ байдалда оруулжа, капиталистическэ үйлдэжэ эхэлэ олохынь хангахын тулада тус экономико хүгжэнэ.

СССР-ыс хүгжөөжэ табатахи табанжэлэй түсэб тушаа директивнүүд партини XIX съездээр баталдагдана. Тус түсэб манай ороной материална ба духовно ажабайдалай бүхы халбаринуудта бэелүүлэгдэхэ коммунистическэ байгуулалтын зориг бадаруулагша перспективнүүдэ советскэ арадай үмэнэ нээжэ үгэнэ.

«СССР дотор социализмын экономика проблемаүүд» гэһэн нүхэр Сталиной гениальна зоёбох, партини XIX съезд дээрэ тэрэнэй хэлэһэн түүхэдэ үгэ, съездын эсэн мэртэн шидхэбэринүүд манай орон доторхи социализмын туйлаха шэнэ, улам бүр алдарт илалтануудай саашанхи замыс, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал сахихын аша туһада уласоорондын демократическэ хүснүүдэ улам бүрн үргэнөөр ба хүсэтэйгээр нигтаруулжа замыс марксизм-ленинзмын гэрээлгэр гэрлүүлэн харуулаа.

Мүнөө үеын буржуазни болбол түрүү хүснүүдэ хэрэгэ шэрүүн аргаар даража, капиталистическэ бооголшолгын журамай тогтожо байха болзорые һунааха гэжэ оролдно. Сталинска Конституцийн гэрэл туяа тэрэ хэрэгэ шэрүүн аргануудынь тодоор элишэлэн харуулаа.

Германска фашизмын бута сохидоной һүүлээр американска империализм демократическэ эрхэ сүлөө хашаха, даража ба арадууды бооголшолжо үргыгээр дээрэ дажа абананинь элитэ. Гестаповска түрмэнүүдэй ба үхэлэй лагерьнуудай «шэнэ гурим» тогтоожо байһан гитлеровскэ өрлигүүдтэл адлар, американска буржуазни болбол хомхой набарайнгаа хүрэн лэ газарта «ажануудай американска гурим» гэдэгые тогтоожо гэжэ оролдно. Тус гурим болбол айхабатр ехэ хүсэрхэлгын ба эрлиг ашануудай хорото гурим мүн.

Коммунистическэ партини XIX съезд дээрэ хэлэһэн түүхэдэ үгэ соогоо нүхэр Сталин мүнөө үеын буржуазни ингэжэ тодорхойлоо.

«Урдан буржуазни либеральна явдал гаргадаг байгаа, буржуазно-демократическэ сүлөө хамгаалдаг, тингэжэ арадай дунда өөрыг суутай болгодог байгаа. Мүнөө либерализмнаа мур сараашы үлөөгүй. «Личностины сүлөө» гэдэг байхана болонхой», — мүнөө нмагта капиталтай хүнүүд лэ личностины эрхэтэй гэжэ мэдэрэгдэдэг, харин бусад бүхы гражданинууд гансал мүлжэхын тулада хэрэгтэй хүн дүрсэтэй түүхэй материал гэжэ тоологдог байна. Хүнүүдэй ба наһануудай тэгшэ эрхын принцип гэхэгдэн хаягданхай, тэрэ хадаа мүлжэгшэ үсөөнхидэй бүрн эрхын ба мүлжэгшэ олонхи гражданинуудай эрхгүй байлгын принципээр нэгдэгдэнхэй. Буржуазно-демократическэ сүлөөтэй туг хэрэгтэй гэжэ хаягданхай».

Өөһэдэнгөө эрхын түлөө тэмсэлдэ США-гэй хүдэлмэришэн ангин тэмсэлые эрлиг муухайгаар дарагда явдал энээнэй гэршэ баримта мүн. Тафта — Хартлин хуули, Маккарэнэй хуули американска гражданинууды эрхгүй бооголнууд болоно. Тэдэнэ олгогдоһон ганса «сүлөө» гэхэдэ: капиталистическэ захиралые үгэ дүүгүйгээр дүүргэхэ явдал болоно. Олон миллион американсүүдэ полицини тагнуулшад ходоодо мүрдэжэ, занжа байдаг. Энэ орон дотор 3 миллионхоо үсөөн бэшэ хүдэлмэригшүүд, заримдаа хүдэлмэригшүүд байдаг 10 миллион хүнүүд бин юм. США-да үзэг бэшгэ мэдэхэгүй 10 гаран миллион хүнүүд тоологдоно. Эдэнэй байдалай найжарха ямаршы найдабарни мүнөө тэндэ огто байхагүй.

Хүн түрэлтэнэй дундаһаа «үлүү зонине» хюдаха, национальна бээ дааха байдалһаа арсаха гэһэн номлон энэ оронхоо тарагдажа байдаг. Энэ ороной империалистическэ дэлхэйн шэнэ дай үүдхэхэ түсэб табядал, тэрэнэ бэлүүлхэ гэжэ оролдно.

Американска буржуазни нимэ байна. Англини, Францини болон капиталистическэ бусад ороноудай буржуазни мүн лэ нимэ жэгшүүричэй бузар, антидемократическэ шэнжэтэй юм.

Энэ буржуазни урдан «нашые толгойлогшо гэжэ тоологдодог байгаа, тэрэ хадаа нацын эрхэнүүдэ ба бээ даанхай байдалы «юунхээшэ дээрэ» табижа, тэдэнне хамгаалдаг байгаа. Мүнөө «национальн принциптэй» мур сараашы үлөөгүй. Мүнөө буржуазни болбол нацын эрхэнүүдэ ба бээ даанхай байдалы доллароор худалдана. Национальна бээ даанхай байдал ба национальна суверенитэтэй туг хэрэгтэй гэжэ хаягданхай, — гэжэ нүхэр Сталин заана.

Манай орон дотор бартай, жаргалтай ажабайдал мандажа байна. Эрэдүймнэй байдал бүрн һайхан лэ! Манай ороной ажалшад арадуудай хоорондын эб найрамдалай ба хани барисанай аша туһада шэн зоригтойгоор ажаллана. Советскэ орон тухай зориг бадаруулагша һанал бодол, СССР дотор бэелүүлэгдэн юумэнэй бусад ороноудтай мүн лэ бэелүүлэгдэжэ болохо тухай һанал болло хилын саанахи олон зуун миллион ажалшадтай ухаан сэхэлхэе эзэлн. Европн хэһэн ороноудта арадай демократин журамай илалта, хитад арадай агуухээ илалтанууд, колониальна ба бээ даагаагүй ороноудтай национальн-сүлөөлэлгын хүдэлхөн, бүхы ороноудтай эб найрамдалай тала баригшадай хүдэлхөн хадаа эрхэ сүлөө тээшэ эрмэлзэн түүлжэ байһан хүдэлмэришэн ангин хүсэндэй ургалтын гэршэ мүн.

Капиталай эзэрхэжэ байгаа ороноудтай ахадүү партинуудай амжалтануудта ба илалтада найдаха бүхы эшэ үндэһэнүүд бин байна гэжэ агуухээ Сталин хэлээ. Нүхэр Сталиной хэлэһэнээр лэ болодог гэжэ советскэ хүнүүд һайн мэдэнэ.

Социализмын ороной, дэлхэйн революционн ба хүдэлмэришэнэй хүдэлхөнэй «Ударна бригадын» урагшаа дабылалты зогоохо хүсн дэлхэй дээрэ байхагүй. Интернационализмын агуухээ идэйгээр зоригжолон советскэ хүнүүд Советскэ гүрэнэйнгөө экономика ашын саашадан хүгжөөжэ, шэнэ табанжэлэй зорилгонууды үлүүлэн дүүргэхэ, советскэ олонитын ба гүрэнэй байгуулагты бэхжүүлхэ, дай үүдхэгшэдэй ашанууды нэрэмжэтэйгээр адаглан хаража байха байна. Энэ хадаа арадуудай харуул хайхан эрэдүйн түлөө тэмсэлдэ, дайнда эсэргүү, эб найрамдал сахихын түлөө тэмсэлдэ советскэ хүнүүдэй оруулан оруулагда болохо гэжээ.

Д. ДЕЛОВ.

Ч. НАМЖИЛОВ. ТҮҮХЭТЭ ҮГЭ

«Ура» хашхараан, альгаташалгын аадар соо
Уужам салуу
Кромлин Орон нэрбэнэ.
Энэ хадаа — Исиф Виссарионовичын адресаар
Збтэ зонһоо, бүхы түбһөө ерэнэн баяр лэ.
Зал соо зурханай сохило дуудламаар авлин:—
Захалба үгээз агуухээ Сталин...
Шана дэлхэй нэһэн Россин алдар суу.
Шарам булад «Ударна бригадын» туйлаһан, Батаар магсаһан ахадүүнэр тухай хуу Багшын үгэ соо гайхамшаг һомоорор дуудлаа.
Хитад, Морейна Чехословаки, Венгри хүртээр Хиртсэгүй нарын хатэ муухадэа туйлаһа.
Амалшан арадуудай туман гарнууд хуудар.
Алшыя орондо гарал гаргахын найдамтай.
Зб найрамдал мандаха болтогой, Дай үүдхэгшэд үгы болон. Эрхэ сүлөөдэ эрмэлзэн зоний Илалта туйлаһан дамгагүй лаб.
Энэ угыһан шагнаа бүхы дэлхэй, Элдэб ороной, яһан бүрнн уншыз зон.
Тэдэнэй урда шана тугууд үргэгдэнхэй, Тэмсэлдэ дуудана Сталинска илалтын зам.

Жаран наһанайм жаргал

Би жаран зургаан наһа хүрөөб. Урда сагта нам мэтын угытай хүнүүдтэ эрэмдэ хураха арга байгаагүй юм. Умынгөө хара хубине хараад лэ балар барга байдаг байгаабди. Мүнөөнэйхидэл арад эиндоо тунатай ажал хэжэ арга тинхэдэ байгаагүй. Гансаһан лэ баяд ноёдой барлаг зарса боложо, тэдэнэйрэй байханын тулада хүдэлмэришлэг байдаа гэжээ һэн. Тэрэ саг тэхэрлэтгүй томлон ошоо.

Хаанта засагай үедэ хашагдажа, тулжа байһан зон дарлалтын гэнжэһээ мултаржа, сүлөөтэ һайхан, зол жаргалтай ажабайдалтай болоно. 1917 оной Октябрда түрэнн социалистическэ обштынгоо үйлдэбэрини хүсье улам дэһэнэй үргэлсэхын түлөө советскэ хүнүүд нэгэн һаналтайгаар нэгэ эрмэлзэлгэтэйгээр хүдэлмэришлэн.

Колхозойгоо тогтоһонһоо хэйшо нитын малажал дээрэ хүдэлмэришлэг байдаг. Анхандаа моришон байгаа һэм. Удаа тэһэн адуушан боложо, арбан жэл соо хүдэлмэришлөөб. Мүнөө чабан болонхойб. Наһанайнгаа ехэ болобошы һань, социалистическэ Эхэ оронойнгоо аша туйһын тулада хүдэлмэришлэг дуран эзлүүдгүй хүрэнэ.

Моришон ябахандаа Москвада 1939 оноо болоһон хүдөө ажахын Бүхэсоюзна выставкэдэ хабаадалса саха эрхэ олоо һэм. Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай жэлүүдтэ немцеко-фашистска булимтаргашадые бута сохилсохо хэрэгтэ өөрынгөө хубитые оруулан байнаб. Тэрэһэнгээ түлөө «1941—1945 онуудта болоһон Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухээ дайнай үедэ шэн габыагшайгаар хүдэлмэришлэнэй түлөө» медалиар шагнагдаа һэм. Дайнай хойто тээхи жэлүүдтэ колхозойнгоо нитын адуун хүрэтэ хүгжэлгэһэнэй түлөө правительствын дээлдэ хайра—Ленинэй ордендо хүртөө һэм. Мүн колхозойнгоо ажалда үнэн сэхээр хүдэлмэришлэнгөө түлөө «Социалистическэ хүдөө ажахын отличник» гһэн значок абаһан байнаб.

Элэ бүхы хадаа намда Сталинска Конституцияр олгогдоһон ажал хэжэ агуухээ эрхын аша үр мүн. СССР-ыс хүгжөөжэ табатахи табанжэлэй түсэбэ болотозор бэелүүлхын түлөө улам эршэмтэйгээр хүдэлмэришлэб.

Б. Жанаев, Мухаршэбэрэй аймагай Андреевэй нэрэмжэтэ колхозой чабан.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Улан-Удын түмэрэмай № 2 училищини хурагдах (зүүн гарһаа) Сергей Буянтуев, Будадоржи Жамьянов, Владимир Хандиров гэгшн хургуулиннгаа байшантай дэргэдэ байна.

М. Минеевэй фото.

Аба Сталиндаа халуун баясхалан хүргэнэбди

Советскэ залуушууд Сталинска Конституцийн наран доро баяртай, жаргалтай ажаһуужа, эрдэм бэлгэж шудалжа байна. Манай парти, Советскэ правительствэ үхибүүд болон залуушууд тухай тон ехэ анхарал гаргана. Энээнэй ашаар манай орон дотор жэл эрхэ бүрн хургуулинуудай, хүүгэдэй садунууд ба яслинуудай тоо олоһорно.

Нүхэр Сталиной үүсхэлээр Эхэ орон доторай ремесленнэ ба түмэрэмай училищинууд, фабрично-заводской хуралсалай хургуулинууд олоор нээгдэнхэй.

№ 2 Железнодорожно училищн гүрэнэй тэдхэмжээд байдаг. Эндэхи хурагдахдай һайнаар хурахаһы, амархашы, мэргэжэл олохошы бүхы арга боломжо бин. Бидэнэр ху-

саһаар, хуралсалай хэрэгсэлнүүдээр, элээ хоолоор болон буюу юумээр дүүрэн хангаданхайбди. Манай училищн олон номуудай библиотекэтэй, һарууд, зохид хантын байратай. Зунай үедэ бидэн амаралтын байшан, курорт болон санаториунуудта ошожо амардагбди.

Советскэ үхибүүд ба залуушууд тухай эсэгэ ёһоной анхарал оролдого гаргадаг манай Коммунистическэ партида, Советскэ правительствода, бидэнэр залуушуудай аба агуухээ Сталиндаа баясхан хүргэнэбди. Эрхим хуралсалай энэ анхаралдань харюусахадни!

Д. Хамаганов, № 2 Железнодорожно училищн хурагшан.

Сүлөөтэ ажалай хүсэн

Сталинска Конституцийн туг доро манай арад дайнай хойто тээхи табанжэлэй түсэб амжалтатыйгаар дүүргэдэ, табатахи табанжэлэй түсэбэ түргэн темпийгээр бэелүүлжэ, коммунистическэ байгуулагтын бүхы халбаринуудые урагшань дабшуулжа байна. Манай ороной социалистическэ хүдөө ажахы түргэнээр хүгжэнэ, байгаалине хубилгаха агуухээ түсэб бэелүүлэгдэнэ, хүдөө тохсоһууд танидашагүйгээр хубилна, арад зоний байдал улам баян, улам культурна болоно. Хүдөө ажахыдахи хүндэ хүдэлмэрине механизациһа талаар манай парти, правительствэ угаа ехэ анхарал оролдогдо гаргана.

«Колхозуудта машинно-тракторна станцинуудай эмхидхэхы үргыге шагнагдаха, хүдөө ажахын культурануудай ургасын ба валовой сугаулуварин талаар түсэбүүдэ дүүргэхын түлөө, малажал хүгжөөхын түлөө МТС-үүдэй харюусагы дээшлүүлхэ хэрэгтэй» гэжэ Г. М. Маленков хэлэһэн байна. Бидэнэр механизаторнууд бүхы хүсэ шадабарыа энэ зорилто бэелүүлхэ хэрэгтэ зориулаха байһабди. Эрхэ жэлэй хүдөө ажахын хүдэл-

мэридэ эрхим һайнаар бэлдэн ёһотойбди. Юуб гэхэдэ, бүхы табанжэлэй түсэб амжалтатыйгаар дүүргэдэ, табатахи табанжэлэй түсэбэ түргэн темпийгээр бэелүүлжэ, коммунистическэ байгуулагтын бүхы халбаринуудые урагшань дабшуулжа байна. Манай ороной социалистическэ хүдөө ажахы түргэнээр хүгжэнэ, байгаалине хубилгаха агуухээ түсэб бэелүүлэгдэнэ, хүдөө тохсоһууд танидашагүйгээр хубилна, арад зоний байдал улам баян, улам культурна болоно. Хүдөө ажахыдахи хүндэ хүдэлмэрине механизациһа талаар манай парти, правительствэ угаа ехэ анхарал оролдогдо гаргана.

Колхозно таряашад хүдөө ажахын культурануудай ургасын ба валовой сугаулуварин талаар түсэбүүдэ дүүргэхын түлөө, малажал хүгжөөхын түлөө МТС-үүдэй харюусагы дээшлүүлхэ хэрэгтэй» гэжэ Г. М. Маленков хэлэһэн байна. Бидэнэр механизаторнууд бүхы хүсэ шадабарыа энэ зорилто бэелүүлхэ хэрэгтэ зориулаха байһабди. Эрхэ жэлэй хүдөө ажахын хүдэл-

Хамид Габдрахманов, Пограшчина МТС-эй комбайнши.

Бүрн эрхэтэ советскэ эхэнэрнүүд

Мүнөөдэр Советскэ Союзай ажалшад Сталинска Конституцийн Үдэры тэмдэглэжэ байна. Конституци болбол ажал хэжэ, амарха, материална тэдхэмжэ абаха, эрэмдэ хураха талаар эршүүдтэй алли эрхэ советскэ эхэнэрнүүдтэ олгоо.

Советскэ эхэнэрнүүд эл эрхээ гүйсэдөөр эдэлжэ, оронойнгоо нитын, политическэ ба культурна ажабайдалда эдэбхтэйгээр хабаадалсана. Социалистическэ Эхэ ороноо саашадан хүгжэхын тулада советскэ эхэнэрнүүд шэн зоригтойгоор ажаллана.

Манай орон дотор хүнэй өөрнөө һанал хүсэлые бэелүүлхэ бүхы арга боломжо бин. Энээнэй ашаар залуушууд дээдэ хургуулинда хуража, дуратай мэргэжэлэе олоно. Дээдэ хургуулинууды дүүргэн олон эхэнэрнүүд арадай ажахын бүхы халбаринуудта ажаллажа байна.

1951 ондо Ленинградска текстильн институт дүүргэнэй һүүлээр бин Улан-Удэдэ ержэ, сэмбын

фабрикада хүдэлмэришлэ эхилэ байһаб. Институтта олоһон эрхэ ажал дээрэ хүргэжэ, дүй үшэлтэй болохо гэжэ бин оролдодон.

Манай фабрикин хүдэлмэришлэнэй олоһон эхэнэрнүүд бид нэхэжэ тариха түсэбөө үлэн дүүргэхын, продукциянгаа нарые һайжаруулхын тула тэдэ оролдодон. Эршэтэ ажалараа шэн гархан эхэнэрнүүд манай фабрикада ехэ олон. Аппаратна цехын ишн халаанай аппаратчины Страдзе, Чебушнина, Фокнина гэжэ халаанайнгаа нэрмые ходоодоо 122—125 процент дүүргэдэ. Малаанай коллектив ноябрь бидн түсэбэ 108 процент дүүргэдэ.

Бидэнэр жаргалтай һайн ажаһуужа, ажаллажа байна. Бидэ эхэнэрнүүдтэ, бүхы советскэ хүнүүдтэ нимэ байдал олоһон. Коммунистическэ партида, правительствэ агуухээ Сталиндаа хамгаалхы баясхан хүргэнэбди.

М. Загородняя, Улан-Удын сэмбын фабрикин халаанай мастери.

Бүгэдөөрөө һайнаар хүдөлмэришлэбди

Манай фабрикин кондитернууд советскэ арадай жаргалта байдалай наран болоһон Сталинска Конституцийн Үдэры амжалтатыйгаар утаһын тула социалистическэ мурсые эмхидхэн байна.

Һайндэрэй хүндэлэлдэ манай фабрикин хүдэлмэришлэд эршэмтэйгээр хүдэлмэришлэ, стахановска ажалай жэшээ харуула. Мүнөө фабрикадаманай нормоёо дүүргэдгүй нэгшые хүн үгы болонхой. Нүхэд Ретунская (карамельнэ цех), Николаевский (конфетнэ цех)

гэгшэдэй бригаданууд халаанайнгаа даалбаринуудые ходоодоо 150 процент дүүргэдэ. Ходоодоо 15—2 нормо дүүргэдэ хургуулинда үлэн. Тэдэнэй тоодо Пластункина, Сидельникова, Тренина болон бусад оролоно. Манай коллектив II нарынгаа түрэн үлүүлэн дүүргэнхэй. Продукциһанар ибдондойнһоо ходоодоо 150 процент дүүргэдэ.

Ц. Шоболов, Улан-Удын кондитерска фабрикин мастери, месткомой түрүүлгэн.

ЭБ НАЙРАМДАЛАЙ ТАЛА БАРИГШАДАЙ БҮХЭСОЮЗНА ДҮРБЭДЭХИ КОНФЕРЕНЦИ

Эб найрамдалай тала баригша- Бүхэсоюзна Дүрбэдэхи конфере- декабрин 2-то агууехэ конфе- ситическэ Эхэ ороной столица Москвада нэгдэбэ.

Конференцини делегадууд эдэб мөбальностиудай түлөөлэгшэд, 60 мэргэжлэтэй ба хүшэн залуу хүүүд ороной заха хизаар бү- түрэл Москвада ерзэб. Тэрэ бүгдээрөө эб найрамдал хууль хэрэгтэ шэнэ оруулал- тыхэ гэйэн эрмэлзэлгээр нэгэ- тэй байна.

Бүгдээрөө хүд дээрэ бодоно. Овацн бодон нэрвэмэ алгата- шалга хэдэн мянута үргэлжлэ- Тэрэний хуульээр конференциян хүтэлбэрлийх органууд—секретариат ба мандатна комисси хунга- даба.

Иймэ зүблэхэ зүйл нэгэн хана- лаар абтаа гэбэл:

1. «Советскэ арад эб найрамдал сахихын ба баталдахын түлөө тэм- сэлдэ» гэһэн элидхэл.

2. Эб найрамдал хамгаалгын Со- ветскэ Комитетдэ хунгалга.

3. Эб найрамдал хамгаалха ара- дуудай Конгресстэ делегацине хун- галга.

4. Эб найрамдал хамгаалха ара- дуудай Конгресстэ ошохо советскэ делегацида үгтэхэ захяе баталал- га.

Элидхэл хэхэ үгэ академик И. Г. Петровскидо үгтэбэ.

Эб найрамдалай тала баригша- дай Бүхэсоюзна Гурбадахи конфе- ренцини хуульээр үнгэрһэн жэл ха- даа советскэ арайдай зохион бүтээ- хэ амгалан ажалай жэл, манай ороной экономикодо, культурада ба наукада туйлагдаһан шэнэ ам- жалтануудай жэл, манай Эхэ ор- нине улам ехээр алдаршуулаша, тэрэний уласхоорондын нэрэ хүндэ бэхжүүлэгшэ туйлалтануудай жэл байгаа гэжэ элидхэлшэ тэм- дэлгэһэ.

«СССР дотор социализмын эконо- мическа проблемэнүүд гэжэ нүхэр И. В. Сталиной гениальна зо- хёол толилодоо. Тэрэ хадаа ма- лай Эхэ ороной саашаадаа халбар- ан хүжжэ, манай ороной ажал- шадай материалына һайн байдалы- ба культурна хэмжээ саашадаа дээшлүүлхэ замые, коммунизмын бүрин илаха замые революционнo теориин хурса туяагаар гэрэлтүү- лээ.

Советскэ Союзай Коммунистиче- скэ партини XIX съезд мүнөө жэл- лэй угаа ехэ событи болоо, тэрэ хадаа дайнай хойто тээ манай орон доторхи барилгын дүнгүүдэ гаргаһан, мүн нүхэр Сталиной на- учна шэнэ агууехэ нээлтэнүүдэ баримталан, 1951 — 1955 онуудта СССР-эй ажахын ба культурина байгуулалтын асарн ехэ зорилго- нуудые тодорхойлоһон байна.

Урда жэлүүдтэй аялар, энэ жэл хадаа бүхэ дэлхэй дээрэ эб найрамдал сахихын ба бэхжүүл- хын түлөө советскэ арайдай эсэлз сусаһагүй тэмсэлэй жэл, советскэ правительствын гададын сталин- ска амгалан политикие арид шууд бөөлүүлхэ жэл, бүхэ арадуудай амгалан хани харилсаатай ба хани барисаатай байха политикын жэл байгаа.

Эб найрамдалай тала баригша- дай Бүхэсоюзна Дүрбэдэхи конфе- ренци Венэдэ болохо эб найрамдал хамгаалха арадуудай Конгресстэ зарлагдаһын урда тээ үнгэрэгдэ- жэ байна, тэрэ хадаа энэ жэлэй уласхоорондын элитэ ехэ событи бо- лохо байна. Энэ Конгрессые зар- лаха тухай Эб найрамдалай Бүхэ- дэлхэйн Советэй урда бүхэ ор- нууд дотор үргэнөөр дэмжэгдээ, Конгресстэ бэлдхэл угаа ехэ да- лайсатай болоо.

Эдэ үдэрүүдтэ олон зуун милли- он хүнүүд «Эб найрамдал» гэһэн үгтэ дабан дабан хэлэнэ. Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Советэй мэдээсэһэнэй ёһоор, 70 ороной 1500 гаран делегадууд Вена ошо- хо замдаа яважа байна.

Элидхэлшэ хадаа советскэ хүнүү- дэй зохион бүтээхэ амгалан ажал тухай хэлэнэ, социалистическэ эконо- микын бүхэ халбаринуудые хүр- жөөхэ хэрэгтэ 1952 ондо туйлагда- һан шэнэ ехэ амжалтанууд тухай, манай ороной ажалшадай мате- риальна ажана һайн байдалай хэл- бэрлшгүй ургалта тухай, СССР до- тор культурын, наукин ба дээдэ нуралсаатай халбаран хүжэлтэ тухай гэршлэһэн тодорхой мэдээнүү- дые харуулаа.

—Манай зохион байгуулха ажал- даа туйлаһан бүхэ юумээр, манай омогорходог ба баян байдаг бүхэ юумээр,— гэжэ эрдэмтэ хэлэнэ.— эб найрамдалай туг баригша, ма- най үсын агууехэ хүн, хүлэтэ вожда ба багша Иосиф Виссарио- нович Сталинда уялгатай байна- би.

Делегадууд ба айшад элэ үгэ- цүүдые нэрвэмэ удаан үргэлжэл- һэн алыгаташалгаар утгаба.

Элидхэлшэ хадаа сталинскэ табалдахн табанжэлэй агуу һайхан программые бонгоһор шинжэлэн харуулаа. Ленин—Сталиной пар- тини хүтэлбэри дотор советскэ арад- цын табанжэлэе ехэ дэбжэлтэтэй- гээр бөөлүүлэн, партини бүхэ ажал-ябуулгань манай инат Эхэ ороной элэ жаргал ба халбаран хүжэлтэе хангадаг байна.

—Бүхэ дэлхэй дээрэ эб найрам- далые эсэстэн хүрэтэр хамгаала- ша, наукин корифей Иосиф Висса- рионович Сталиной бүхэ түрүү хүн түрэлтэнине толгойлдог ябадалаар

билдээр, советскэ эрдэмтэд омо- горхонобди. (Нэрвэмэ, үни удаан алыгаташалга). Манай Эхэ орон, гэжэ нүхэр Петровский хэл- лэнэ,—манай планетин бүхэ үнэн бодолто хүнүүдтэ эб найрамдалай наран болоно.

Шэнэ дайнай аюул тухай ба эб найрамдал сахихын түлөө арадуудай тэмсал тухай хэлэхэ зуураа, элидхэлшэ болбол советскэ хүнүүд тохёолдоһон уласхоорондын оршон байдалые зүбөөр сэгэнэ гэжэ мэдүүлбэ.

Эб найрамдалай тала баригша- дай Бүхэсоюзна Гурбадахи конфе- ренцини хуульээр үнгэрһэн жэлэй турша дотор уласхоорондын харил- саануудай түгшүүрил бага болоо- гүй, харин ургаһан байна. Эһэнэй гэмтэһэн американо-английска агрес- сорнууд болоно. Тэдэнэр дэл- хэйн шэнэ дай бэлдхэлгыс ханга- гдаһан байна.

Нэгдэмэл Нацануудай Органи- зацини тугаар халха хээд, амери- кано-английска агрессорнууд Корейдэ дээрмэдэлгын, булимтаран эзэлэлгын дай хэжэ байна. Корейдэ дайнай ябуулгануудые зогсоо- хо тухай үнэн зүб дуралхануудые абаха дургүй байһанаа гадна, тэд- лэнэр өөрынгөө мэдэлдэ байдаг оронуудые улам ехээр хашана, Дайна Востогто агресси үргэдхэ- хые эрмэлзэн, сэргэй галзууралгыс улам ехээр тухирна.

Билдауулаха үгэнүүдээр халха хэжэ, империалистууд Вьетнамда, Малайда ба бусад оронуудта эзмэ- дэлгын дай хэнэ. Тэдэнэр арадууд- дай национальна суверенитетые һэшхэлгүйгөөр эблэнэ.

Агрессивнэ, булимтаралгын поли- тикаа далдалан, США-гэй, Англи- ни ба Францини зонхилхы бүлэг ионурууд энэ политикые эб най- рамдалай политикка байһан хэбэр- тэйгээр харуулха гэжэ али боло- хоор оролдно. Тэдэнэр агрессивнэ Хойто-атлантическа блогыс «Хамгаалгын» блок гэжэ соносоһоно. «Хамгаалгын» нэрээр тэдэнэр Баруун Германие ба Япоине реми- литаризировалнэ, дэлхэйн хоёрдохи дайнай хоёр гүлэмтэе нэргээн бол- хооно, тэдэнине үгы хэһын тула арадууд тэрэ дайнда шуйһаа эдха- руулган байгаа.

Тэдэ зонхилогод агууехэ табан гүрэнэй хоорондо Эб найрамдалай Пакт баталхаа арасана.

Капиталистическэ оронуудта буржуазно-демократическа эрхэ сүлөө- нүүдэй һүүлшын үгдэлэлүүд үгы хэжэнэ, хүнүүдэй ба нацануудай тэгшэ эрхын принцип хүлөөр гэшхэгдээ, дарлагша сөөхөнхидэй бүрин зонхилохо ба дарлагдаша олонхи гражданинуудай бүрин эрх- хгүй байха принцип бөөлүүлгдэнэ, ажалша олонитые саг үргэл- жын дээрмэдэлгэ ба тэдэнэй үгы- рэн хоһоролго ургана, шэнэ дайнда бэлдхэл эхээр хэгдэнэ.

Дэлхэйн арадууд, тэрэ тоодо со- ветскэ арад шэнэ дай үүдхэгшэдэй гэмтэ бузар политиккада хамгаагүй- гээр хандажа шадхакагүй гэжэ элидхэлшэ хэлэнэ. Тэдэнэр эб най- рамдал хамгаалха еднэ фронтые үргэдхэжэ ба бэхжүүлжэ үргэл- жэлһөөр, дай үүдхэгшэдтэ эсэргүү харюу сохилто эмхидхэнэ.

Эб найрамдалай тала баригша- дай хүдэлөөнэй хүсэниинь юуб гэ- хэдэ, тэрэ хадаа зүб хэрэгэй түлөө тэмсэнэ, эб найрамдалые хамгаал- на. Агууехэ табан гүрэнэй хоорондо Эб найрамдалай Пакт баталха тухай Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Советэй Хандалгада бумбэрсэг дэл- хэйн наһа гүйсэһэн 600 миллион гаран эршүүл ба эхэнэрүүдэй гара- ба таһинан баримта хадаа энэ хүд- лөөнэй далайска тухай тодорхой- гоор хэлэнэ.

Энэ оной октябрь һарада Пекин- дэ болоһон Азинн ба Номгон Океан- най оронуудай эб найрамдалай тала баригшадай Конгресс хадаа эб найрамдалай түлөө тэмсэлдэ ара- дай хүсэнуудэй хүсэн түгэлдэр де- монстраци болоо.

Арадуудай аюулгүй байдал ба эб найрамдал хамгаалгын хэрэг бүхэ арадуудай нинтэ хэрэг мүн, энэ зүб нинтэ хэрэгые хамгаалха ябадалда советскэ арад эгээн хэлбэрлшгүй ба эрд шууд тэмсэлшэ байгаа, ходоодо байха юм гэжэ элидхэлшэ хэлэнэ.

Ленинээр ба Сталинаар байгуу- лагдаһан Советскэ Союзай арадуудай эбдэршгүй хани барисаан бүхэ оронуудай ба нацануудай арадуудта гайхамшата жэшээ бо- лон,— гэжэ элидхэлшэ түгсэхэлдөө хэлэнэ.

Эб найрамдалай хүсэнууд урган бэхжэжэ байна, дай үүдхэгшэд хадаа эб найрамдал хамгаалха бү- хэдэлхэйн энэ агууехэ хүдлөөс тоонгүй байжа шадхакагүй юм гэжэ бидэнэр мэдэнэби.

Шэнэ дай үүдхэгшэдтэ эсэргүү- эб найрамдалай түлөө тэмсэлдэ хү- сээсэ улам шангаар нэгдэхэ! Эб найрамдалай агууехэ хэрэгые хам- гаалхаби!

Дай үүдхэгшэд үгы болог! Арадуудай хоорондын эб найрам- дал мандаха болгогой!

Эб найрамдалай туг баригша агууехэ хүн, бүхэ хүн түрэлтэнэй гени, сэгэн мэргэн вожда ба багша манай инат нүхэр Сталин мандаха болгогой!

Делегадууд ба айшад хүл дээрэ бодоно. Колонно зал сөө үни удаан алыгаташалга болоно.

Серовско металлургическа заво- дой (Урал) хүндэтэ металлург, Сталинска шангай лауреат нүхэр Соколов элидхэл тушаа түрүүлэн үгэ хэлэбэ.

— Бидэнэр, уралайхид амгалан ажал эрхилдэг хүнүүдби, эб най- рамдал сахин хамгаалга бидэнэрэй гол шухала хэрэг мүн. Энэ ариун зорилго бөөлүүлэн, бидэнэр руда малтанабди, металл хайлуулнабди, машинануудые бүтээнэбди. Домен- но ба мартеновскэ пещэнүүдэй дэргэдэ, прокатна станогүүдэй дэр- гэдэ, локомотивуудай реверсинүүд- дэй дэргэдэ — хаа хаангүй бидэн- нэр эб найрамдалай аша туһада ажалланабди.

Ленин—Сталиной партини XIX съездин шилхэбэринууд бидэнэр- тэ шэнэ хүсэ, шэнэ эршэ зориг тү- рүүлээ. Уралайхид шэнэ табанжэл- лэй түсэбые бидэнэрэй тон ойро дү- тэйн хэрэг мүн гэжэ хүлээн абаад, тэрэнине бодото дээрнэ амжал- татайгаар бөөлүүлхын тула хүсэ шадалаа гамнангүй ажаллажа бай- на. Серовско доменшгүүд сааша- даахые шэнэ зоригтойгоор ажалла- хаар эрид шилдэнги байна, юуб гэхэдэ, үндэр шанартай шэрэм улам ехээр хайтуулха бүримнай бү- хы дэлхэй дээрэ эб найрамдалай түшгэ тулгуурн болоһон манай орон улам ехэ хүсэ шадалтай болохо гэжэ бидэнэр һайса мэдэнэбди.

Эб найрамдал хамгаалха Укра- инска комитетдэ түрүүлгшэ нүхэр Семенов трибунада гарана. Тэрэ хадаа советскэ Украинин ажалша- дай зүглөө конференцини делега- дуудта халуун баяр хүргэнэ.

—Эб найрамдалай хэрэгые совет- скэ Украинин ажалшадай бүхэ хүс- сөөрөө хамгаалхаар шууд зориг- жойхой байһан тухай энэ үндэр трибунаһаа мэдүүлхыенин зүбсөө- гыт, — гэжэ тэрэ хэлэнэ. —Манай республикын наһа гүйсэһэн бүхы хүн зон агууехэ табан гүрэнэй хоо- рондо Эб найрамдалай Пакт бата- луулха тухай Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Советэй Хандалгада гараа таһинан байна.

Советскэ Союзай экономическа хүсэ шадалые бэхжүүлхэ хэрэгтэ украинска арайдай ехэ оруулалта хэһэн тухай нүхэр Семенов хэлэ- нэ.

«Азнефть» трестын главна геолог нүхэр Самедов үгэ хэлэнэ.

—Советскэ Азербайджанай ажал- шад, — гэжэ тэрэ мэдүүлбэ,— бү- хы олон миллион советскэ арад- таал алли, эб найрамдалай түлөө тэмсэхээр эрид шилдэнги байна.

Каспийн нефтянигууд эб найрам- далай вахтада жагсаад, шэнэ зориг- тойгоор ажаллажа байна. Сталинска табанжэлүүдэй туршада советскэ Азербайжан ажахын ба культурина талаараа туйлай ехээр урагша дабшажа, Зүүн зүгэй ор- нуудһаа байгаатай, Баруун Евро- пини үннийн промышленна оронуудые хойноо холо гэгэһэн байна гэжэ оратор тэмдэглэбэ.

— Манай һаруул һайхан ажа- байдалые, манай зол жаргалые хара- хадаа бүри һайнаар хүдэлмэрил- жэ, манай инат түрэл Эхэ оронине бүри хүсэтэй ба гоё һайхан бол- голсохо дуран хүрэнэ, — гэжэ нүхэр Самедов хэлэнэ. — Арадайни- гаа аша туһын тулада зохион бай- гуулхы амгалан ажал эрхилжэ байгаа Бакугай ажалшад дай үүд- хэгшэдэй империалистическэ лаге- рини аашануудай хойноһоо бүхы оройнойгоо ажалшадтай хамта хэрхоор хаража байна.

Эб найрамдалай түлөө эдэхитэй тэмсэлшэдэй хүсэн түгэс лагерь үдэрһөө үдэртэ улам бэхжэнэ, өөһэдэнгөө ашаг олзын тулада дэлхэие шэнэ шуната дайнда оруул- хыс хүсэгшэ империалистическэ агрессорнуудые гэдэргэ сохихо гэг- хэн жинирэй хүнүүдэй шилдэбэ- ринь улам бэхжэнэ.

Табан хүбүүдэй эхэ, һаһатай эхэнэр Мария Егоровна Белова трибунада гарана. Тэрэний хоёр хүбүүднэй Эсэгэ ороноо хамгаал- гын Агууехэ дайнай жэлнүүдтэ на- һа бараһан байна. Нүхэр Белова Московско областини Наро-Фо- минска районной Хрущевой нэрэм- жэтэ колхозые 17 жэлһээ үлүү саг соо хүтэлбэрлжэ байна.

— Минни тосхойхид, — гэжэ тэрэ хэлэбэ, — намайе Москва үдэ- шэхэ зуураа, нимэ захяа үгэһэн байна: «Мария Егоровна, тэндэ үгэ

хэлэжэ, манай зол жаргалта бай- дал тухай, ажалымнай амжалта- нууд тухай хөөржэ үгөөрэй. Со- ветскэ хүн бүхэн бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдалай мандахые үнэн зүрхэнһөө хүсэнэ, дай үүдхэгшэ бандата тон ехээр дураа гутана гэ- жэ хэлээрэй». Советскэ хүнүүд ту- шаа агууехэ анхрал оролдолгыне түлөө инат түрэл Коммунистическэ партида, манай эрхим хани ба багша нүхэр Сталинда арайдай баясха- лан хүргэхыенин колхознигууд намда даалгалаһан байна. (Үни удаан үргэлжэлһэн алыгаташалга).

Нүхэр Белова колхозой нитын баялигай ургалта тухай, тосхойно ажалшадтай зол жаргалта байдал тухай тодорхойгоор хөөржэ үгөө.

— Бидэнэр, советскэ эхэнэрүүд ба эхэнүүд дай хүсээнгүйбди, — гэжэ сэдхэл хүдэлгэмэ үгэнгөө түгсэхэлдэ тэрэ мэдүүлээ. —Эхэнэр ба эхэ би болбол шэнэ дай үүдхэ- хыс нэдэгшэ империалистуудта эсэргүү эбүүрхэллэе бүхы эхэнүүд- тэй хамта мэдүүлэбэ.

Советскэ архитекторнуудэй тү- лөөлөгшэ, СССР-эй архитекторын Академинин президент нүхэр Морди- нов үгэ абана.

— Декабрини 12-то Венэдэ зар- лагдаһаа байгаа эб найрамдал хамгаалха арадуудай Конгресс ха- даа, — гэжэ тэрэ хэлэнэ,— эб най- рамдалай түлөө тэмсэлдэ шэнэ шата болохо байна. Советскэ арад энэ Конгресс зарлаха тухай шилд- хэбэрини нэгэн ханалаар дэмжэнэ.

Агууехэ барилгада эдэхитэйгээр хабаадаха ехэ хуби золдо советскэ архитекторнууд хүртөө гэжэ нүхэр Мординов хэлэ- нэ. Тэрэ хадаа дайнай хойто тээхи жэлнүүдтэ манай ороной городууд болон хүдэлмэршэдэй поселогүүд ажаһуудалай 155 миллион квад- ратна метр талмай барилгада гэжэ һануулаа. Шэнэ табанжэл дотор ажаһуудалай 105 миллион квад- ратна метр талмай барилдаа хар- аагдаһанхай. Эдэ тоонууд дотор эб найрамдалай сталинска агууехэ политика, коммунизм байгуула- шадай зохион байгуулхы ажалай үргэн ехэ далайска харагдана гэжэ Мординов заана.

Московско ба Бүхы Русини патриарх Алексий үгэ хэлэнэ. Манай олон национальна бүхы орон эб найрамдал тээшэ нэгэн ханалаар эрмэлзэнэ гэжэ мэдэрхэдэ баясмаар байна, гэжэ тэрэ хэлэнэ. Бидэнэр уухан болдо ба оюун мэдэрэлэй энэ эрмэлзэлээр халима дүүрэн бай- на, манай агууехэ арад нимэ эрмэл- зэлээр сэдхэлхэ дололгон ажаһуу- на. Манай арайдай ажалай баатар- шалгануудай ариун зорилгонь, туй- лалтануудайн гол хүсэниинь ажа- мидархын түлөө тэмсэл бэшэ, яларал зоболонгоһоо айлга бэшэ, баясахын хойноһоо хомхойролго бэшэ, харин бүгдэ-нитын ажана һайн байдал тээшэ оюун мэдэрэл- тэйгээр эрмэлзэлтэ мүн гэжэ мэдэрхэдэ баясмаар байна. Ажана һайн байдал тээшэ энэ эрмэлзэлтэ хадаа манайда өөрынгөө гэр той- роноор, өөрынгөө бүлөөр, өөрын арадаршые хизаарлана бэшэ, харин бүхы арадуудта, мүн бүхы дэлхэйдэ хабаадана гэжэ хэлэжэ болоно.

Оратор болбол эб найрамдалай хэрэгэй түлөө тэмсэлдэ ородой прав- ославна церквини үүргэ тушаа хэлэнэ. Эб найрамдал хамгаалха талаар хамтадаа хүдэлмэрилхэ ту- шаа асуудалнуудые зүбшэн хэлсэ- хын тула СССР-тэхи бүхы церковь- нүүдэй ба шажанай нэгдэлнүүдэй конференци энэ жэлдэ Загорскдэ болоһон байна. Энэ суглаанда хабаалагшад арадуудай хоорондо эб найрамдал бэхжүүлгын аша туһада хэхэ хүдэлмэрин нэгдэмэл программа зүбшэн хэлсээд, нэгэн ханалаар баталан абаһан байна.

ВЦСПС-эй секретарь нүхэр Ку- нецова трибунада гарана. Советскэ профсоюзуд, гэжэ тэрэ хэлэнэ, манай ороной олонитын бүхы ор- ганизацинуудтай хамта эб найрам- далай ба арадуудай хоорондын хани барисаанай хэрэгые бэхжүүл- хын түлөө эдэхитэйгээр тэмсэнэ.

Буржуазна правительствонуудай зүгһөө наад тойбо татабашы һаанэ, СССР-эй ба хилын саанахи ор- нуудай профсоюзудтай бөө бөөдэ делегацинуудые эльгээлсэлгэ жэл- нээ жэлдэ ургана. Жэшээлхэдэ, үн- гэрэгшэ жэлдэ 33 оройноо хүдэл- мэршэдэй ба профсоюзна 79 деле- гаци манай орондо эрһэн, тинхэдэ мүнөө жэлэй 11 һарын туршлада 46 оронуудһаа 114 делегаци СССР- тэ эрһэн байна. Манай орондо эрһэн делегадууд социалистическэ байгуулалтын тон үлэмжэ һай- нине ойлгожо абадаг, арайдай ажа- на һайн байдал тушаа Коммуни- стическэ партини ба Советскэ Пра-

вительствын агууехэ анхрал орол- долгыс харадаг байна.

Советскэ профсоюзуд Советскэ Союзай Коммунистическэ партини XIX съездин түүхэтэ шилдхэбэри- нүүдые хүтэлбэри болсон, бүхы оронуудай ажалшадтай хани кол- боогоо улам үргэдхэхэ, уласхоорон- дын профсоюзна нэгдэллэе бэх- жүүлхын түлөө тэмсэхэ, дай үүд- хэгшэдэй ба хүдэлмэршэнэй хүдэ- лөөндэхи тэдэнэй агентурин хара- рата түсэбүүдые элишлэхэ ба эдэхэ байна.

Молдавска ССР-эй арайдай арти- ст, Молдавска ССР-эй Верховно Советэй депутат нүхэр Штирбул үгэ хэлэнэ. Манай инат түрэл Эхэ орон, гэжэ тэрэ хэлэнэ, жэлһээ жэлдэ улам бэхжэнэ, бүри хүсэтэй ба гоё һайхан боложо байна, тэрэ- нэй уласхоорондын нэрэ хүндэ ба дэлхэйн собитинуудай хүжэлтэдэ тэрэний түлөө жэлһээ жэлдэ үр- гажа байна.

— Полтавска область ба машино- тракторна станцидань минни главна агрономоор хүдэлмэрилжэ байдаг Карловска район, — гэжэ удаахаа оратор нүхэр Герасимен- ко хэлэнэ, — дэлхэйн хоёрдохи дайнай үедэ туйлай ехээр хандар- гадаһан байгаа. Гэбшэсэ, манай хүнүүд дайнай шархануудые эдэгээ- хэ, областини ажамые нэргээн бол- хоохон ба промышленна продукци гаргаха талаар, хүдөө ажахын культурачуудай ургасые дээшэ- лүүлхэ талаар дайнай урда тээхи хэмжээе дабаһан байна. Иймэ бай- хада, советскэ арад дай хүсэнэ гэжэ гү, али дайнда бэлдхэнэ гэ- жэ хэл хэлэхэб? Үндэр ургасын ба малажалтай ехэ ашаг эмхын түлөө тэмсэл, манай залуу садууд, манай шэнэ хургуулинууд ба клубууд американска гү, али ондоо арайдай байдалда аюул тохёолдуулаа гэшэ аал? Үгы. Американо-английска дай үүдхэгшэд арадуудые мэхэлжэ шадхакагүй.

Куйбышевска гидростройн стача- новец-экскаваторшик нүхэр Ко- валенкин үгэ хэлэхэдэ конферен- цини делегадууд алыгаташалгаар утгана.

— Үнгэрэгшэ дайнай үедэ, — гэ- жэ тэрэ хэлэнэ, — Хара далайн флотдо матрос ябааб. Байлдаанай үедэ бүглэһэн дулирһэн ба һохор болоһон байгаа. Энэ конферен- цини делегат академик Филатов намайе харадаг болгоо. (Алыга- ташалга). Шэнэ агрессорнууд бил- дэнине дайгаар занажа эхилээ. Тинхэдэнэ эб найрамдалай хэрэгые ажаараа бэхжүүлэлсэхэ хэрэг- тэй байгаа. Минни ажаллаха газар коммунизмын агууехэ барилга дээрэ, эб найрамдалай түлөө советскэ арайдай тэмсэлэй түрүү лини дээрэ байна гэжэ ойлоод, би Куйбышевска гидроузетай барилгада ошоһон байгаа.

Академик Виноградов конференци дээрэ ехэ үгэ хэлэб.

—Эб найрамдалай ба арадуудай хоорондын хани барисаанай сталин- ска политика, — гэжэ тэрэ хэлэнэ, — социализмын хүжэлтын ба ком- мунизма дамжан оролгын хуули ёһонуудые сталинска нэлгэ хадаа советскэ гүрэнэй олон янзын, ге- роническа бүхы ажал-ябуулгыс то- дорхойлоно. Эб найрамдалай түлөө тэмсэл, шэнэ дайнуудта эсэргүү тэмсэл хадаа советскэ арадта зол жаргалтай ба һаруул һайхан ажа- байдал байгуулха программнын нэгэ хубинь мүн.

Буржуазн болбол наукее капи- талан туһамарша болсон, тэрэний уг зорилгыс өөһэдэнгөө хоьдог хомхой интересүүдтэ, милитаризмын ба арадуудые мүлжэлгын интере- сүүдтэ ашаглана. Манай советскэ түрүү наука, гэжэ нүхэр Виногра- дов тэмдэглэнэ, творчествын ба зо- хёон байгуулгын наука, арайдай наука мүн. Советскэ Союз дотор научна хүсэнууд хадаа арайдай ажахын шухалын шухала асуудал- нуудые шилдхэлгэдэ, манай ороной байгааһини баялигуудые шэнэ- жэлэлгэдэ, национальна культурануудые саашадаа дэбжүүлгэдэ зоруулагдана. Бүхы прогрессивнэ хүн түрэлтэнэй наука арайдай зол жаргалтай ба ажана һайн байдалай түлөө алба хэжэ, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдалай мандалгын агууехэ хэрэгые хамгаалаг лэ.

Конференцини делегадууд болбол эб найрамдалай, арадуудай аха- дүүгүй ба хани барисаанай идея- нүүдэй агууехэ туг баригша нүхэр И. В. Сталиной хүндэлэлдэ эрдэм- тын табинан юрөөлэе нэрвэмэ алы- гаташалгаар утгана.

Эб найрамдалай тала баригша- дай Бүхэсоюзна дүрбэдэхи конфе- ренцини түрүүшын заседани энээ- гээр дүүрбэ.

(ТАСС)

„СССР дотор социализмын экономика проблемавүүд“ гэжө вүхөр И. В. Сталиной вохбөл хөблөгдөбө

ХЕЛЬСИНКИ, декабри 3. (ТАСС). «СССР дотор социализмын экономика проблемавүүд» гэжө вүхөр И. В. Сталиной вохбөл ба партин XIX съезд дээрэ вүхөр И. В. Сталиной хэлээн үгэ Финляндид финск хэлэн дээрэ хөблөгдөбө. Партин XIX съезд дээрэ нүхэд Л. П. Берин ба Н. А. Булганиной хэлээн үгэнүүд тэршэлэн хөблөгдөбө.

ГААГА, декабри 3. (ТАСС). Голландин хүн зон «СССР дотор социализмын экономика проблемавүүд» гэжө вүхөр И. В. Сталиной гениальна зохёолыг угаа ехээр хонирхоно. Амстердамда «Пегасус» издательство энэ зохёолыг түрүүшээр хөблөн гаргаба. Издательство хадаа вүхөр И. В. Сталиной шэнэ зохёолдо олон захилга абанан байна.

Румынкий национална Ехэ суглаанда болоһон һунгалтанууд дээрэ Арадай Демократийн фронт толотомо илалта туйлаа

БУХАРЕСТ, декабри 2. (ТАСС). Румынкий национална Ехэ суглаанда ноябри 30-да болоһон һунгалтанууд даб дээрэхи дүнгүүд тухай тусхай мэдээсэл толилогдоо. Бүхы орон дотор һунгалтанууд үгдөөнэй 6 часта эхилээд 24 часта дүүрбэб. Һунгуулин Централыя комиссийн мэдээнүүдэй ёһоор, һунгалтадай списогүүдтэ 10.115.177 һунгалтад оруулагдаа.

Энэ 1948 оной һунгалтануудай үмэнэ байһанһаа 2 миллион хүнөөр олон байна. Ноябрьн 30-да болоһон һунгалтанууд бүхы һунгалтадай 97 процентны хабаадаа гэжэ мэдээсэл соо заагдана. Һунгалтада хабаадаһан һунгалтадай 98 гаран процентны Арадай Демократийн фронтын кандидатуудай түлөө голосовалаа.

Хитадта арадай засагыг бөхжүүлгө

ШАНХАЙ, декабри 3. (ТАСС). Зүүн Хитадай сэрэгэй захиргаанай комитетэй шийдхэбэрин үндэһөөр, арадай-демократическа засагыг саашадан бөхжүүлгө ехэ хүдэлмэри Зүүн Хитадай элдэб провинцинуудта, городуудта ба районүүдта мүнөө хөдгөжэ байна гэжэ «Цзефанжибао» газетэ мэдээсэб. Арадай захиргаанай асуудалнуудад нотагай конференцинууд, мүн үздэй захиргаанай органуудай хүтэлбэрлэгшэдэй зүблөөнүүд олоһон провинцинуудта ба районүүдта хөдгөб.

Юль, август ба сентябрь һарадуудта Зүүн Хитадай 338 городуудта ба үзднүүдтэ арадай түлөөлөгшэдэй конференцинууд зарлагдаһан байгаа. 23 үзднүүдтэ ба городуудта эдэ конференцинууд арадай суглаанай уялгануудыг дүүргэнэ.

Советскэ Армиин дуунай ба пляскын Улаан тугта ансамбль Хитадта наадана

ШАНХАЙ, (ТАСС). Советскэ Армиин дуунай ба пляскын Улаан тугта ансамблин хоёрдох илалта Шанхайта болобо. Газетэнүүд ансамблин мэргэжл шадабарие үндэһөөр сэгинэ. Ансамблин дуулан, Александровай «Сталин тухай дуун» өөрынөөр вожд түрэл нүхэр Сталинда бүхы тэлхэйн ажалшадай халуун дура инаглалыг харуулан, һур жаба-лантайгаар соностобо гэжэ «Дагуин» газетэ бэшэнэ. Хүгжэмтэ энэ коллективтэй дуунууд Эхэ орондоо советскэ арадай угаа ехээр ингал дурлагда тухай, Советскэ Армиин героическа зам тухай, арадай илалтада этигэл тухай хэлэнэ.

Арадай-сүлөөлэгчын армиин маршыс ба Хитадай бусад дуунуудыг ансамблин наадахада, хүнүүд ехэ баяртгаар угаа гэжэ газетэ бэшэнэ. Концерт дээрэ байсаһан литературин ба искусствын хүдэлмэрилэгшэд, Арадай-сүлөөлэгчын армиин боесүүд хадаа энэ ансамблин дуулан дуун бүхэниин, пляска бүхэниин бидэниин зоригжуула гэжэ хэлэб.

Болгарска эхвэрнүүд шэнэ ажабайдалыг өдөбхитэйгөөр байгуулна

СОФИ, (ТАСС). Арадай засаг хадаа эршүүлгэй бүри тэгш эрхэтэй байха ябадалыг болгарска эхвэрнүүдтэ халһан байна. Мүнөө олонинтын, ажахын ба культурна ажабайдалай бүхы халбаринуудта болгарска эхвэрнүүд угаа ехэ үүргэ дүүргэнэ.

Ажалай кооперативно-газартарыалангай ажахынуудтай (ТКЗХ) хүтэлбэрлэхы тушаалнуудта дөбжүүлэгдэһэн эхвэрнүүдтэй тоо жэл бүри олоһорно. Гансахан һүүлшын жэлэй турша дотор ТКЗХ-эй правленинүүдтэй гэгшүүдэй — эхвэрнүүдтэй тоо 966-һаа 3000 хүрэтэр олоһорно. ТКЗХ-дэ 1800 бригадирнууд-эхвэрнүүд хүдэлмэрилнэ.

Кенидэ английска колонизаторнуудай эээрхэлгын үрэ

ЛОНДОН, декабри 3. (ТАСС). Английска колонизаторнууд Кениин хүн зоние ехээр үгэрүүлэн хооруулаа. Негрнүүдтэй эрхим һайн газар ба бэлээрнүүдтэ булан абана, тэднэй деревинүүдтэ үгы хэнэ. «Ивнинг стандарт» газетын заһанай ёһоор, хүн зоний оройдоо 0,6 процентны болохо сагаан шайта фермернүүд газарыг бүхэлдэн шахуу эзэлдэг байна. Жшээлхэдэ, кикуйю угсаатанай резервацинуудта нэгэ квадратна мильдэ мянга шахуу хүн байдаг юм, тинхэдэ хүн зоний 40 процентны отго газаргүй байна. Тинхэ зуура, энэ райондо һуудаг сагаан шайта 3 мянган фермернүүд 16 мянган квадратна миль газар эзэлнэ, 200 мянган негрнүүдтэ мүлжэн дарлана.

Негрнүүд хадаа сагаан шайтагай абадта орходоо тон бага салин хүлһэ абана гэжэ Кенидэй английска засагаархидай тухай тоосоонһоо харагдана. Гэхэ зуура, негрнүүдтэй эдэ хоолой гол продуктын — «пошо» гэдэгэй (мансова гурилтай түхэлтэй) сэн саг үргэлжэ ургана. 1939 онойхо хойшо тэрэнэй сэн 600 гаран процентээр ургаа.

КОРЕЙДЭХИ СОБИТИНУУД

АРАДАЙ АРМИИН ГЛАВНА КОМАНДОВАНИИ МЭДЭЭСЭЛ ПХЕНЬЯН, декабри 2. (ТАСС). Үнгэрэгшэ үдэрэй турша соо Корейскэ Арадай армийн соединенинүүд ба Хитадай арадай һайндуратанай частынууд бүхы фронтнууд дээрэ дайсантай артиллерей буюу далдаа гэжэ Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын Главна командовани декабри 2-то мэдээсэб.

СТАЛИНСКА КОНСТИТУЦИИ НАРАН ДОРО

Сталинска Конституцийн наран доро Советскэ Союзай арадуудай формоороо национална, удхараа социалистическэ культура халбарац мандажа байна. Урдань өөрынгөө үзэг бэшггүй бурят зон мүнөө бараан һургуулитай болоһон. Жэл ерхэ тутам һургуулинуудай тоо олоһорно. Республика докторнай институтууд, техникумүүд, хэдэн арбаад дунда, эхин һургуулинууд хүдэлмэрилнэ.

Манай республикын столица Улан-Удэдэ тусгаар бурят дунда һургуули бинэ. Энэ һургуулин хаяшаг байгуулагдаашы, тэрэннэ 180 гаран хүбүүд ба басагад, тэрэ тоодо 5 хүн алтан ба мүнгөн медальтайгаар дүүргэжэ гараһан байха юм. Тэднэй олонхын оройногшоо эдэ һургуулинуудта һураһалса, дуратай мэргэжлээ абажа байна.

Арадай армийн зенитна частынууд ба дайсанай самолётуудыг агнан буудагшад дайсанай 2 самолёт унагаагаа, 4 самолёдыг гэмтээгээ.

Мүнөөдөр Арадай армийн зенитна артиллери ба дайсанай самолёдууды агнан буудагшад дайсанай 2 самолёт унагаагаа.

Эб найрамдал хамгаалха арадуудай Конгресстэ бэлдхэл Франци дотор хэгдэнэ. ПАРИЖ, декабри 1. (ТАСС). Эб найрамдал хамгаалха арадуудай Конгресстэ бэлдхэлэй Франци дотор хэгдэжэ байһан тухай «Юманинге» газетэ мэдээсэжэ үргэлжэлһөөр. Үсгэлдэр оройно 34 департаментуудта (Сена ба Уаза, Сена ба Марна, Мерг ба Мозель, Вар, Воклюз ба бусад) эб найрамдал хамгаалха арадай департаментска суглаанууд болоо.

Сувцэ каналай зонодохи английска колониялна сэрэгүүдтэй дунда үймөөн болоно. КАИР, декабри 2. (ТАСС). «Аль-Мисри» газетын мэдээсэлэй ёһоор, Сувцэ каналай зонодо байралһан английска сэрэгүүдтэй алба хэдэг, Маврикий аралда түрэнэй солдадуудай дунда үймөөн үргэлжэлһөөр. Дунда Востогтохи английска эбсэгтэ хүсэнүүдтэй командованиин штаб энэ үймөөн дарахын тула парашюта частынуудтай солдадуудыг эльгэнэ.

Амаралтынгаа үдэрнүүдтэ городой хүдэлмэришлэд, албахагшад болон һурагшад энэ лекторидо олоһорно ержэ, һонирхолтой лекцинуудыг шагнадаг болобо. Үнгэрэгшэ амаралтын үдэрнүүдтэ энэ «Емельян Пугачевый хүтэлбэрээр болоһон таряашадай дайн» гэнэн темээр обществын гэгшүүн нүхэр М. Ковригин, «Атомна энергия ба

Шэнэ лектори

Политическэ болон научна эрдэм дэлгэрүүлгэ обществын Кяхтын отделени КПСС-эй айкомой библиотекын дэргэдэ лектори байгуулаба. Энэ лектори городой ажалшадыг партин XIX съездын материалнуудтай ба съезд дээрэ хэлэһэн нүхэр Сталиной үгэтэй, мүн улас хоорондын байдалтай ба бусад научна асуудалнуудтай танилсуулаха гэнэн зорилготой.

Хүдөөгэй библиотекэ нээгдэбэ

Зэдын аймагай Баян гэжэ нотагтай Чапаевай нэрэмжэтэ томодогхой колхозой дэргэдэ хүдөөгэй библиотекэ нээгдэбэ. Энэ библиотекын номуудай фонддо политическэ, уранһайханай, хүдөө ажахын ба бусад 1000 гаран номууд тоологдоно. Тэрэ тоодо Ленин ба Сталиной, мүн Сталинска шайтэй лауреадуудай-уранзохёолшодой номууд бинэ.

Ирагтахи байдал

БЕИРУТ, декабри 2. (ТАСС). Иракска сэрэгтэй засагаархид түрмэдэ хаагдаһан, эб найрамдалай тала заргаша 350 хүнэй «хэрэг» тушаа мурдэлгэ хэжэ байна гэжэ ливанска «Ар-Ра-уад» газетэ дамжуулаа.

Жэлэйнгээ түсэб дүүргэбэ

Бурмонторгын № 22 магазинай коллектив байһа оной ехээр болоһон худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэдэй актив дээрэ 1952 оной түсэбтэ декабри 5 хүрэтэр дүүргэжэ уялга абанан юм.

Тобшо һонинууд

★ Городской гортоп. БМАССР-эй Министруудтэй Советэй тогтоолой ёһоор энэ жэлэй декабри 1-һээ Улан-Удэдэ городской гортоп эмхидхэгдэбэ.